

Koulutuskuntayhtymä OSAO
PL 213
90101 OULU
kirjaamo@osao.fi

Lausunto
7.8.2020

Opetus- ja kulttuuriministeriö
HELSINKI
kirjaamo@minedu.fi

Viite: Lausuntopyyntö 22.6.2020 VN/14518/2020

Asia: Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Koulutuskuntayhtymä OSAO antaa seuraavan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta:

1. Laki ammatillisesta koulutuksesta

Liikenteen palveluista annetun lain 32 § mahdollistaa perustason ammattipätevyyskokeella suorittaminen pelkästään perustason ammattipätevyyskokeella. OSAO pitää tärkeänä, että tämä huomioidaan myös ammatillisen koulutuksen lainsäädännössä. Perustason ammattipätevyyskoe parantaa niiden henkilöiden työmarkkina-asemaa, joilla on jo kuljetustehtävissä tarvittavaa osaamista ja mahdollisuus siten siirtyä työelämään nopealla ja joustavalla aikataululla.

Ennen perustason ammattipätevyystutkinnon näyttöön ohjaamista koulutuksen järjestäjän tulee laatia HOKS. Lisäksi työtä ja kustannuksia tulee ammattipätevyyskokeen järjestämisestä ja arvioinnista sekä kaluston käytöstä. Tästä syystä perustason ammattipätevyyskokeen tutkinnon osasta saatava rahoitus ei välttämättä kata syntyviä kustannuksia.

OSAO yhtyy luonnoksen muutosesitykseen, että työtodistusvelvollisuuden laajentaminen oppisopimuskoulutukseen vahvistaa oppisopimusopiskelijoiden oikeusasemaa näiden ollessa oikeutettuja työtodistukseen. Oikeus työtodistukseen parantaa oppisopimusopiskelijan työmarkkina-asemaa sekä helpottaa osaamisen tunnistamista ja tunnustamista.

2. Laki opetus- ja kulttuuritoiminnan rahoituksesta

Esityksessä ehdotetaan ammatillisen koulutuksen eri rahoitusosuuksien prosenttiosuuksia muutettavaksi siten, että rahoitusosuuksien prosenttiosuudet säilyisivät varainhoitovuoden 2020 tasossa. Esityksen mukaan perusrahoituksen osuus olisi 70 prosenttia, suoritusrahoituksen osuus 20 prosenttia ja vaikuttavuusrahoituksen osuus 10 prosenttia.

OSAO katsoo, ettei lakimuutosta rahoitusosuuksien osalta tule tehdä, vaan voimassa olevat lain alkuperäiset %-osuudet siirtymäajan jälkeen tulee säilyttää: perusrahoituksen osuus 50 %, suoritusrahoituksen osuus 35 % ja vaikuttavuusrahoituksen osuus 15 % siirtymäsäännösten mukaisesti.

Esitetty rahoitusosuuksien muutos ei kannusta koulutuksen järjestäjiä huolehtimaan opiskelijoiden opintojen etenemisestä eikä siten koulutuksen vaikuttavuuden parantamiseen; tämä koskee myös niitä opiskelijoita, jotka tarvitsevat enemmän tukea ja ohjausta. Perusrahoituksen suuri painoarvo voi houkuttaa koulutuksen järjestäjiä pitämään opiskelijat oppilaitoksen kirjoilla mahdollisimman pitkään ja kerryttämään näin opiskelijavuosia tulevien vuosien perusrahoituksen takaamiseksi.

Hallituksen esitysluonnoksessa suoritusrahoituksen osuus tippuisi 15 prosenttiyksikköä, mikä ei välttämättä motivoi koulutuksen järjestäjiä huolehtimaan tehokkaasta ja opiskelijoiden yksiköllisten tutkintojen ja tutkinnon osien suorittamisesta. Tehokkaiden opintoprosessien painoarvo ammatillisen koulutuksen rahoituksessa jäisi siten liian pieneksi tilanteessa, jossa elinvoimaiset koulutuksen järjestäjät ovat ”trimmanneet” opinto- ja ohjausprosessit uuden ammatillisen koulutuksen ja rahoituslainsäädännön muutosten mukaisiksi.

Esitetty rahoitusosuuksien muutos jättäisi niin ikään vaikuttavuusrahoituksen osuuden liian pieneksi. Vaikuttavuusrahoitus koostuu useammasta osatekijästä, joiden yksittäiset painoarvot rahoituksessa jäisivät esitetyn lakimuutoksen seurauksena liian vähäisiksi. Tämä ei välttämättä kannusta koulutuksen järjestäjiä laadukkaisiin palveluprosesseihin ja tarpeellisiin muutoksiin.

OSAO ei myöskään katso, että valmistelussa esillä ollut vaihtoehto, jossa suoritusrahoituksen ja vaikuttavuusrahoituksen välistä suhdetta olisi muutettu kohdentamalla suoritusrahoitusosuuteen 15 prosenttia ja vaikuttavuusrahoitusosuuteen 15 prosenttia kokonaisrahoituksesta, kannustaisi koulutuksen järjestäjiä riittävästi laadukkaisiin ja tehokkaisiin opinto- ja ohjausprosesseihin edellä todettujen perusteluihin viitaten.

Lisäksi säännöksiä ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että talousarviossa päätettävät määräraikaiset lisäykset, jotka jaetaan perusrahoituksen harkinnanvaraisina korotuksina, eivät jatkossa alentaisi perusrahoituksen suoritekohtaista rahoitusta eli niin sanottua opiskelijavuoden hintaa. OSAO pitää ehdotusta hyvänä, koska se selkeyttää rahoitusta.

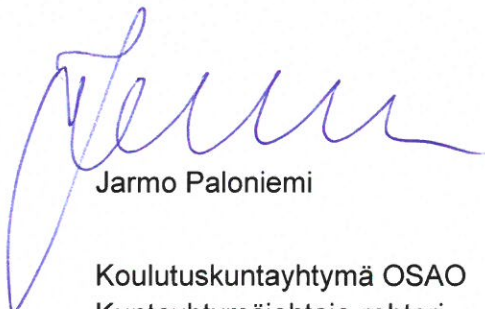
Opiskelija- ja työelämäpalautteen keräämiseksi esitetään otettavaksi käyttöön automaattiset palautejärjestelmät, jolloin Opetushallitus vastaisi palautteen keräämisestä koulutuksen

järjestäjän sijaan. Tämän vuoksi työelämäpalautteen käyttöönottoa esitetään siirrettäväksi vuodelle eli vuoteen 2023. Valtakunnallista opinto- ja tutkintorekistereistä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että koulutuksen järjestäjien velvollisuudeksi tulisi tallentaa Koski-tietovarantoon opiskelijoiden ja vastuullisten työpaikkaohjaajien sähköpostiosoitteet, joita käytettäisiin palautekyselyjen lähettämisessä. Esityksen mukaan koulutuksen järjestäjä vastaisi tallennettujen sähköpostiosoitteiden oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta.

Opiskelijoiden ja työpaikkaohjaajien sähköpostiosoitteiden oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta koulutuksen järjestäjä ei voi ottaa vastuutta mm. seuraavista syistä johtuen:

- opiskelijoiden henkilökohtaiset sähköpostit eivät ole koulutuksen järjestäjän hallittavissa
- opiskelijoiden sähköpostiosoitteet voivat vaihtua eikä oppilaitoksesta valmistuneella ole ainakaan tällä hetkellä velvollisuutta toimittaa ajantasaista henkilökohtaista sähköpostiosoitetta koulutuksen järjestäjälle
- koulutuksen järjestäjä ei voi velvoittaa opiskelijaa lukemaan henkilökohtaista sähköpostia valmistumisen jälkeen
- kaikilla työpaikkaohjaajilla ei ole sähköpostiosoitetta; koulutuksen järjestäjä ei aina saa varsinaisen työpaikkaohjaajan sähköpostiosoitetta vaan esim. tämän esimiehen sähköpostiosoitteen
- työpaikoilla voi tapahtua henkilö- tai organisaatiomuutoksia, jolloin sähköpostiosoite on vanhentunut.

Mikäli koulutuksen järjestäjän veloitetaan tarkistamaan sähköpostiosoitteet jälkikäteen esim. kaksi kertaa vuodessa, se on koulutuksen järjestäjälle työlästä ja kallista.

Jarmo Paloniemi

Koulutuskuntayhtymä OSAO
Kuntayhtymäjohtaja-rehtori